

Nätverket för språknämnderna i Norden (NSN)

Strategi 2025–2029

Nätverket för språknämnderna i Norden (NSN) är ett samarbetsorgan för statliga eller statsfinansierade organisationer med språk som verksamhetsområde. Utöver språkvård, språknormering och språkrådgivning som bedrivs av samtliga dessa organisationer, ägnar de sig i varierande grad åt lexikografi, terminologi, språkpolitik och språkforskning.

Nätverket inledde sitt samarbete 1954 då nordiska språkvårdare började mötas i Nordiska språkmötet. Som fast organisation har nätverket existerat sedan 1978, då Nordiska språksekretariatet grundades. Nätverket har senare bytt namn, och antalet språk och språkområden har utökats, men verksamheten är fortfarande i grunden densamma. De nuvarande medlemsorganisationerna i nätverket är:

- Institutet för de inhemska språken, Finland
- Språkrådet/Institutet för språk och folkminnen, Sverige
- Språkrådet, Norge
- Dansk sprogævn, Danmark
- Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Island
- Málráðið, Färöarna
- Oqaasileriffik, Grönland
- Sámi Giellagáldu, Sápmi

Vision

DANSKA:

Netværket for Sprognævn i Norden skal være en vigtig og synlig aktør i sprogsamfundet. Netværket skal gennem samarbejde og informationsudveksling arbejde for at Nordens samfunds bærende sprog forbliver fuldt funktionsdygtige i alle sammenhænge, og for at udviklingen af nationale minoritetssprog, urfolkssprog og tegnsprog fremmes. Dertil arbejder netværket for at styrke det skandinaviske sprogfællesskab.

FINSKA:

Pohjoismaiden kielenhuoltoelinten verkosto on tärkeä ja näkyvä toimija kieliyhteisössä. Verkosto toimii yhteistyötä tekemällä ja tietoa vaihtamalla sen hyväksi, että Pohjoismaiden yhteiskuntaa ylläpitävät kielet pysyvät täysin toimintakykyisinä kaikissa yhteyksissä ja että kansallisten vähemmistökielten, alkuperäiskansojen kielten ja viittomakielten kehitystä edistetään. Lisäksi verkosto pyrkii vahvistamaan skandinaavista kieliyhteyttä.

FÄRÖISKA:

Netverkið fyri norðurlendsku málnevndirnar skal vera ein týðandi og sjónligur viðleikari í mál-samfelagnum. Netverkið skal við samstarvi og sínámillum vitanarbýti virka fyri, at tey samfelagsberandi málini í Norðurlöndum áhaldandi skulu vera fult virkisfór á øllum økjum og fyri at menningin av landanna minnilutamálum, málum hjá upprunafólki og teknmáli, verður studd og styrkt. Aftur at tí virkar netverkið fyri at styrkja tann skandinaviska málfelagsskapin.

ISLÄNDSKA:

Netverk norrænna málnefnda á Norðurlöndum á að vera mikilvægur og sýnilegur aðili í málsamfélaginu. Tengslanetið skal með samstarfi og upplýsingaskiptum vinna að því að þjóðmál Norðurlanda haldist fullkomlega virk á öllum sviðum og að þróun þjóðarminnihlutamála, tungumála frumbyggja og táknmála verði efl. Þar að auki vinnur tengslanetið að því að styrkja hið skandinavíska málsamfélag.

GRÖNLÄNDSKA:

Nunani Avannarlerni Oqaasiliortoqarfiit Attaveqatigiiffiat tassaassaaq inuiaqatigiinni oqaatsinik atuisuminnut pingaaruteqarlunilu malunnaateqartoq. Attaveqatigiiffiup suleqatigiinnikkut paasissutisseeqatigiinnikkullu Avannaamioqatigiinni oqaatsit sutigut tamatigut atuuffimminni tamakkiisumik atuuffeqartuarnissaat sulissutigissavaa, aammattaaq nunani pineqartuni ik-innerussuteqartut oqaasiinik, nunap inoqqaavisa oqaasiinik ussersuutinillu ineriartortitsisoq-arnissaa sulissutigissallugu. Taakkununga ilanngullugu attaveqatigiiffiuttaaq Skandinaviami oqaatsitigut ataatsimoorussat patajaallisartuarnissaat sulissutigissavaa.

NORSKA (BOKMÅL):

Nettverket for språknemndene i Norden skal være en viktig og synlig aktør i språksamfunnet. NSN skal gjennom samarbeid og informasjonsutveksling arbeide for at de samfunnsbærende språkene i Norden forblir fullt funksjonsdyktige i alle sammenhenger, og for at utviklingen av nasjonale minoritetsspråk, urfolksspråk og tegnspråk fremmes. I tillegg arbeider nettverket for å styrke det skandinaviske språkfelleskapet.

NORSKA (NYNORSK):

Nettverket for språknemndene i Norden skal vere ein viktig og synleg aktør i språksamfunnet. NSN skal gjennom samarbeid og informasjonsutveksling arbeide for at dei samfunnsberande språka i Norden held fram med å vere fullt funksjonsdyktige i alle samanhengar, og for at utviklinga av nasjonale minoritetsspråk, urfolksspråk og teiknspråk blir fremja. I tillegg arbeider nettverket for å styrkje den skandinaviske språkfelleskapen.

ENARESAMISKA:

Tave-eennâmlâš kielâraadij viärmádâh kalga leđe tehâlâš já uáinojeijee tuáimee kielâsiärvusist. Oovtâstpargo já tiädulonottállâm iššijn viärmádâh viggá visásmittid, et tave-eennâmlii siärváduv kielah pasteh toimâđ tievâslávt puoh ohtávuodâin, já ovdedid aalmuglijd ucceeblovokielâid, algâaalmugkielâid já seevvimkielâid. Ton lasseen viärmádâh viggá nanodid tave-eennâmlii kielâsiärvus.

LULESAMISKA:

Nuorttarijka giellanammadusvärmádahka galggá liehket ájnas ja vuojnnusin doajmma giella-sebrudagán. Aktisasjargo ja diehtujuohkema baktu galggá värmádahka barggat vaj Nuorttarijka sebrudagáj giela galggi állásit doajmmat ja bissot juohkka aktijvuodan, ja ávdđánahttet nasjavnáj unneplågogielaj, álgoálmukielaj ja giehtagielaj. Värmádahka barggá aj skádasasuolludárogielaj giellasebrudagájt nannit.

NORDSAMISKA:

Davviriikkalaš giellarádiid fierpmádat galgá leat dehálaš ja oinnolaš doaibmi giellaservošis. Fierpmádat galgá ovttasbarggu ja diehtolonohallama bokte sihkkarastit, ahte davviriikkalaš servodaga gielain bissu dievaslaš doaibmanákca buot oktavuodâin, ja maiddái ovddidit nationála unnitlogugielaid, eamiálbmotgielaid ja seavagielaid. Dasa lassin fierpmádat viggá nannet davviriikkalaš giellaservoša.

PITESAMISKA:

Giellasäbbrerärij vierbmádat Nuorttarijkaj galgá árrat ájnas ja vuojnos ásálatj giellasebrudagan. Vierbmádat galgá akktanbargo ja diehtolonudime bakkto barrgat vaj Nuorttarijkaj sebrukdagáid giela gillgi dájbmát gájk akktavuodaj, ja vaj rijkalatj unneplågogielaj, álgoálmukgiela ja tjuvvdegieala ávdánibme galgá ávdeduvvut. Vierbmádat áj barrgá skandinávalatj giellaakktavuoda ninnimijn.

SKOLTSAMISKA:

Tâ'vvjânnmi **ķiõllsuávtõõzzi** säimmõs âlgg lee'd vääžnai da kue'sttlõs tåimmai **ķiõllõutstõõzzâst**. Ôhttsažtuâj da teâdvaajtõõzz veäkka säimmõs pârgg ainsmâ'tted, što tâ'vvjânnmallaš õutstõõzz **ķiõl** pâ'stte tåimmad aabâs tiuddmie'rin pukin õhttvuõđin, da viikkâd ooudâs meersaž minorite'tt**ķiõli**, alggmeerai **ķiõli** da sie'vvem**ķiõli** oou'dummuž. Lââ'ssen säimmõs pârgg nââ'need tâ'vvjânnmallaš **ķiõllõutstõõzz**.

SYDSAMISKA:

Noerhtelaante gieleraerien vearmadahke galka vihkeles jĳh vâajnesisnie aktööre gieleseabradahkesne årrodh. Vearmadahke galka ektiebarkoen tjirrh jĳh gaskesadtemem evtiedidh barkedh, juktie Noerhtelaante seabradahken jealije gielh gelkieh gaajhkene lehkesne jieledh, juktie nasjonaale unnebelâhkoegielh, aalkoealmetjigielh jĳh tjaatsegielh gelkieh evtiedidh jĳh âvtanidh. Vearmadahke galka aaj barka juktie noerhtelaanten gieleektiebarkoem nænnoestidh.

UMESAMISKA:

Nuarterĳkij giällaseâbrrierâđij veârbmâdahkka galggâ ajnas jah vuajnuos dâjbma giällasyöbradahkasneurruot. Nuarterĳkij veârbmâdahkka galggâ aktasnebarguon jah diedietemeju-õhkiemen bâktta barggat vaj Nuarterĳkij syöbradahkan giâlh lüvlh dâjmmat gâjkkalâhkâje, jah vaj uvdiedit nasjuvnij unniebelâhkkuogiâlijde, âlgguoâlbmagegiâlijde

SVENSKA:

Nätverket för språknämnderna i Norden ska vara en viktig och synlig aktör i språksamhället. NSN ska genom samarbete och genom informationsutväxling arbeta för att Nordens samhällsbärande språk ska förbli fullt funktionsdugliga i alla sammanhang, och för att utvecklingen av nationella minoritetsspråk, urfolksspråk och teckenspråk ska främjas. Därtill arbetar nätverket för att stärka den skandinaviska språkgemenskapen.

För att nå detta övergripande syfte har nätverket ställt upp mål för verksamheten, både på samhällsnivå och på organisationsnivå.

Mål på samhällsnivå

NSN vill se en styrkt språklig infrastruktur for alle språk i Norden

NSN vill arbeide for gemensamma språkteknologiske løsninger og støder de nordiske språkenes språkteknologiske utvikling, även for språk med få talare. Ordböcker av hög kvalitet och välutvecklade terminologiresurser är en förutsättning for goda språkteknologiske produkter och stora generativa språkmodeller (AI), varfor det leksikografiske og terminologiske samarbeidet inom Norden också är av högste vikt.

En styrkt språklig infrastruktur for de nordiske språken behövs for at Nordens samhällsbärande språk även i framtiden ska kunna användas på alle områder, inkludert det vitenskaplige området.

Vi styrker även de språk som har färre språkbrukere og en svagere position i samhället genom at vidareutvikle disse språks infrastrukturer. Nettverket ser at introduksjonen av store språkmodeller vil kunne ha svært stor innvirkning på språkene og språkmangfoldet i Norden, og den stadig større forekomsten av maskingenerert tekst vil ha innvirkning på måten vi må innrette både normering, språkrådgivning, leksikografisk og terminologisk arbeid. Særlig for de av språknemndene som har et større språkpolitisk oppdrag i sine respektive land, vil felles arbeid innenfor nettverket med å støtte opp om utvikling av store generative språkmodeller (AI) på nordisk grunn være viktig.

Ministerrådets egne kartlegginger peker på tillit som det nordiske gullet. Tilliten mellom innbyggerne og myndighetene handler ikke minst om språk – både i form av at innbyggerne i Norden har språklige rettigheter som skal ivaretas av det offentlige, og at det er et ideal (og i flere av de nordiske landene et lovfestet krav) om at myndighetene bruker klart, korrekt og målgruppetilpasset språk. Den nordiske språkkonvensjonen (1987) garanterer at statsborgerne i de nordiske landene skal kunne henvende seg skriftlig og muntlig på sitt eget språk i de nordiske nabolandene. (De språkene som omfattes av denne konvensjonen er dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk.) Dette er også med på å bygge tillit for borgerne i Norden, og det forutsetter en stor grad av felles språkforståelse over landegrensene våre. Ett styrkende av språken i Norden styrker samtidig demokratiet og delaktigheten og skapar tillit for våre samhällen og for varandra.

NSN ska främja och utveckla det nordiska språksamarbetet

Samarbeide kring at organisere konferenser med andre nordiske organisasjoner (så som Nordterm 2023 og Nordisk forening for leksikografi 2025) ökar kännedomen av vårt nettverk hos andre nordiske aktörer og bidrar til konsolidering av det nordiske samarbeidet og arbeidet for styrking av skandinavisk nabo-språkforståelse. NSN bør også kunne ha ambisjoner om å samarbeide med andre organisasjoner på områder der det gagnar språkene i Norden. Dette kan være standardiseringsorganisasjoner (på terminologifeltet), akademier og öyere utdanningsinstitusjoner, organisasjoner i ideell sektor som arbeider med språkspørsmål (Nordisk forening for leksikografi, Norden-divisjonen av FN-organisasjonen UNGEGN osv.).

Mål på organisationsnivå

NSN ska vara ett forum för erfarenhetsutväxling/kunskapsutväxling

Nätverket möts regelbundet för nätverksmöten där vi delar arbetsmetoder och diskuterar konkreta språkliga frågor och språkpolitik. Nätverksmötena hålls antingen fysiskt eller digitalt. Den erfarenhetsutväxling som finner sted på netværksmøderne, gør at vi bliver inspirerede af hinanden og får viden om hvordan de øvrige nordiske sprogsamfund fungerer, og hvilke problematikker der arbejdes med i de andre nordiske lande. Dette gør at vi ser på vores egen virksomhed med nye øjne og kan løse problemer på nye måder, ligesom vi gennem forskelle på de nordiske sprognævn, lærer noget nyt om hvad der er karakteristisk for vores eget sprogsamfund.

Vi möts vartannat år på Nordiska språkmötet. Nordiska språkmötet är en konferens för centrala språkaktörer från hela Norden, där olika teman som är relevanta för nätverket behandlas. Dessa konferenser kan arrangeras i samarbete med andra nordiska språkorganisationer. Nätverket uppmuntrar personalutbyten för att stärka banden mellan medlemsorganisationerna. Dessa utbyten kan ses som en del av fortbildningsmöjligheterna för språkvårdare i Norden.

Genom att skapa personliga kontakter inom nätverket underlättas samarbetet mellan medlemsorganisationerna.

Genom nätverkets verksamhet stärks den gemensamma kunskapen om och förståelsen av de språk som talas i Norden, en kunskap som genom medlemsorganisationernas externa verksamheter sprids vidare till de nordiska medborgarna.

Mötesspråket på nätverkets möten är skandinaviska, och vi sporrar medarbetare i de olika medlemsorganisationerna att arbeta för sina kunskaper i skandinaviska språk och internordisk språkförståelse. En styrka är att vi genom att använda skandinaviska språk som mötesspråk förstärker känslan av kulturell samhörighet och delad historia, vilket kan förbättra samarbetet och förtroendet mellan deltagarna.

Nätverket utreder möjligheterna till en gemensam teknisk plattform för att underlätta informationsutbytet ytterligare.

NSN ska bedriva samarbete kring konkreta projekt

NSN har sedan flera år ett samarbete inom *Astin*, Arbetsgruppen för språkteknologi i Norden. Astin arbetar för att språken i Norden inte ska halka efter i den språkteknologiska utvecklingen och utvecklingen av artificiell intelligens, något som är viktigt för att behålla och stärka Nordens konkurrenskraft. Här kan medlemsländerna dra nytta av varandras kunnande och språkresurser. Astin har över tid hatt konkreta oppgaver på vegner av NSN, blant annet med bidrag til EU:s European Language Equality-prosjekt, der prosjektgruppa stod bak kartleggingen av språkteknologisk støtte for nordiske minoritetsspråk. Astin har bl.a. også hatt prosjektansvar for Nordisk språkmøte om språkteknologi (2021).

Det nordiska klarspråksnätverket består av språkvårdare från NSN:s medlemsorganisationer. Klarspråksnätverket möts för nätverksmöten flera gånger per år, för att diskutera aktualiteter på

klarspråksfronten. Nordiska klarspråkskonferenser har arrangerats med 2–4 års mellanrum sedan 1998. Konferenserna har arrangerats av det nordiska klarspråksnätverket i samarbete med de nationella språkvårdsorganen. Konferenserna har varit öppna för intresserade klarspråksexperter, forskare och myndigheter från alla nordiska länder.

NSN's årsskrift *Språk i Norden* er udkommet siden 1970. Tidsskriftet finansieres direkte af de midler som netværket modtager fra Nordisk Ministerråd, og det redigeres af de nordiske sekretærer ved de respektive sprognævn og -råd i Danmark, Finland, Færøerne, Grønland, Island, Norge og Sverige under koordinering af en hovedredaktør. *Språk i Norden* udgives i dag på tidsskrift.dk, som er Det Kongelige Biblioteks nationale portal for publicering af tidsskrifter. Tidsskriftet består hvert år af en litteraturoversigt over udvalgte sprogvidenskabelige publikationer som er udkommet i de nordiske lande i det forgangne år. Hvert andet år indeholder tidsskriftet desuden artikler som bygger på foredrag som blev holdt på sidste års nordiske sprog-møde. Tidsskriftet har en betydelig rækkevidde og hentes mere end 40.000 gange/år, illustreret af antal downloads via tidsskrift.dk fra de seneste år:

2021: 43.362

2022: 41.728

2023: 42.789

NSN ställer sig positivt till samarbete även i andra projekt vars teman är av intresse. Dessa projekt kan vara samnordiska men också utgöra samarbete mellan färre länder. Samarbetet kan även omfatta länder utanför Norden.

En nära koppling finns till det europeiska nätverket Efnil (European Federation of National Institutions for Language) där en stor del av medlemsorganisationerna i NSN är representerade. Alla delprojekt inom NSN ska rapportera om sin verksamhet till NSN.

Nätverket ska arbeta för ökad synlighet

Med större synlighet kan nätverket stärka kunskapen om och förståelsen för de språk som nätverket arbetar med (finska, svenska, danska, norska, isländska, färöiska, grönländska och de samiska språken) och deras förutsättningar och samhällsliga position runt om i Norden.

Nätverket kommer under den kommande femårsperioden att i högre grad informera om verksamheten, dels på nätverkets webbsida, dels genom att sprida information i relevanta nätverk.

Nätverkets medlemmar informerar om nätverkets verksamhet i sina respektive myndigheters publikationskanaler.

Nätverket arbetar även för en ökad kontinuitet i kommunikationen med Nordiska ministerrådets sekretariat.

Bilaga

Information om nätverket:

https://www.sprakinstitutet.fi/sv/om_oss/spraksamarbete/nordiskt_spraksamarbete

Exempel på teman och samarbetsområden för nätverkets verksamhet är:

- Språkteknologi
- Terminologi och fackspråk
- Klarspråk, klart myndighetsspråk
- Lättläst, lätt språk (anpassat för särskilda målgrupper)
- Språkbruk och språkutveckling
- Språkrådgivning
- Nyord - metoder för insamling och spridning
- Språknormering och standardisering
- Lexikografi
- Språkpolitik och språklagstiftning
- Språkliga domäner
- Språknämndernas roll i samhället i symbios med andra institutioner och aktörer
- Flerspråkighet och mångspråkighet

Teman för konferensen Nordiska språkmötet sedan 2010

- 2025: Lexikografi (Vejle, Danmark, i samarbete med Nordisk förening för lexikografi)
- 2023: Terminologi i samhällets tjänst (Stockholm, Sverige, i samarbete med Nordterm)
- 2021: Språkteknologi (arrangör Norge, digital konferens)
- 2018: Språket i sociala medier (Tórshavn, Färöarna)
- 2016: Språkförståelse i mångspråkiga samfund i Norden (Vasa, Finland)
- 2015: Förståelse og kommunikationsstrategier (Roskilde, Danmark)
- 2014: Den nordiska språkdeklarationen (Stockholm, Sverige)
- 2013: De nordiske språkenes framtid i informasjonsteknologien (Akureyri, Island)
- 2012: Tv-teksting i Norden – Hva har det å si for nabospråksfortælsen blant barn og unge i Norden at program fra nabolandene blir vist og teksten på tv? (Oslo, Norge)
- 2011: Morsmål, andrespråk, nabospråk og fremmedspråk (Ilulissat, Grönland)
- 2010: Nabosprogsundervisning og nordisk sprogrøgt (Tórshavn, Färöarna)